

Déli Hírlap

GAZDASÁGPOLITIKAI NAPILAP

A pártfegyelem

soha nem volt fontosabb és nagyobb jelentőségű, mint most, amikor az ország a községi választásokra készül. Ennek a pártfegyelemnek respektálására hívja fel a Magyar Párt a romániai magyar kisebbségi nemzet mindenegybes tagját. És valóban, a mult minden példája azt igazolja, hogy fegyelem nélkül nincs győzelem, nincs siker, nincs eredmény. A magyarságnak pedig eredmény kell. Eredmény nemcsak azért, mert ez javát és jövőjét szolgálja, hanem mert ez értékmérője a Romániában élő magyarság és egyedül hivatott képviselője, a Magyar Párt, politikai súlyának is.

A kétmilliónyi magyar kisebbség teljes joggal vindikál magának szerepet az ország minden közügyében. Olyan szerepet, mely számarányának, gazdasági és kulturális értékének, valamint politikai iskolázottságának és érettségének megfelel. Erről a politikai érettségről azonban tanuságot kell tennie mindig, mindenegybes alkalommal, amikor erre mód kínálkozik. Soha eddig kedvezőbb alkalom nem volt ennek beigazolására, mint most a községi választásokon.

A Magyar Párt elnöksége kiadta az utasítást a vidéki tagozatoknak, hogy mindenütt készítsék el az önálló jelölő listákat. Kimondotta azonban azt is, hogy még nem döntött véglegesen abban a kérdésben, hogy ezekkel az önálló listákkal vesz-e részt a választásokon, vagy pedig más párttal közösen indul a küzdelemben. Ennek oka pedig az, hogy mindeddig még nem tudott végleges megállapodást létesíteni egyetlen csoporttal sem. A központ utasítását feltétlenül helyesnek tartjuk, mert a választások kiírása meglepetésszerűleg is történhetik és ez nem érheti készületlenül és váratlanul a magyarságot. Az önálló listák elkészítése nem jelenti tehát azt, hogy a Magyar Pártban nem volna meg a hajlandóság más párttal együttműködni. Természetes kötelessége azonban, hogy az összes körülményeket figyelembevéve azzal a párttal létesítsen megegyezést, amely magára vállalja a magyarság jogos érdekeinek képviseletét és diadalra juttatását.

Hogy melyik lesz az a párt, vagy lesz-e egyáltalán olyan, amely ezt garantálni tudja, ma még bizonytalan. A magyarság utját a választásokon ez fogja megszabni. Ha nem sikerülne megegyezni, úgy a magyarság kénytelen lesz a többi kisebbségekkel közös listán a választási harcot megvívni. Ebben a kérdésben a központ fog dönteni és döntése minden bizonnyal olyan lesz, amely a magyarság érdekeinek megfelel. Hogy a pártvezetőség határozata élő valóság legyen, ez rajtunk múlik. Rajtunk és fegyelmességünkön, mellyel a pártelnökség döntését magunkra nézve kötelezőnek ismerjük el és ahhoz alkalmazkodunk. Pártfegyelem nélkül a legnagyobb párt is gyenge, a fegyelem pedig a legkisebb pártot is erőssé teszi. Ezt szívesen meg minden magyar, akkor az eredmény sem fog elmaradni.

Sándor József nagy beszéde a parlamentben

— Megkezdődött a felirati vita. — A kormány erős bírálata. —

Bukarest, november 7.

A kamara tegnap délután ülést tartott, amelyet Orleanu elnök három órákor nyitott meg. A miniszterek padjaiban Vaitoianu, Saveanu, Nistor, Cipoianu, Mardarescu, Bratianu Vintila és Marzescu foglaltak helyet. Több lényegtelen felszólalás után a kamara megszavazta a hadikárosultak részére szükséges 250 millió leinyi hitelt, majd a felirati javaslat vitájára került a sor.

Sándor József képviselő szólt fel elsőnek és nagyszabású beszédet mondott, amelyből a következőket közöljük:

— A legtisztább szándékkal és a legnagyobb reménnyel jöttem ebbe a parlamentbe, ahol a régi liberálisok, egy Cogalniceanu, Bratianu Jon, Rosetti szobrai állanak. Azt hittem, hogy a wilsoni elvek, Gyulafekérvár, békeszerződés, emberi jogok stb. nem lesznek az emberiség gunyakájának tárgyai, hogy csak a Vae victis! évzredes elve a gyűlöletnek kegyetlensége és valótlanága érvényesül. Négy év óta várom, hogy a kormány ellenjegyzésével és felelősségére megjelenő legmagasabb trónbeszédben lesz legalább egy enyhítő, vigasztaló,

biztató szó

az ország lakosságának jelentékeny részét alkotó kisebbségekhez, illetve ezek között a legnagyobbhoz, a magyarsághoz, amely fényes történelmi multtal és a békeszerződés által szerzett jogokkal rendelkezik. A jelenlegi kormány az egyoldalú és tulhajtott nemzeti eszme, az erőszakos egységesítés és asszimiláció elvén állva bizonytalanságban hagyott bennünket. Nem vette figyelembe, amit a legutóbbi genfi kongresszuson Chamberlain mondott, hogy Anglia Cromwell óta azért nem volt nagyobb belső megrázkodtatásnak kitéve, mert ott soha nem beszéltek általánosságban, amit a regábeli mentalitásra nézve Maioreseu Titusz is kifogásolt és nem tartja szem előtt Macdonald ama legutóbb tett kijelen-

tését, hogy Európában pedig nem lesz őszinte és igaz béke, amíg a közel ötven milliót kitevő

kisebbségek kérdését

a nemzetek tanácsa hathatós közreműködésével kielégítő és megnyugtató módon el nem rendezik.

— A romániai magyarság a Magyar Párt után négy év előtt belépett a parlamentbe, ahol a kormányforma olyan jelenségével és különlegességével találkozott, amelyről fogalma sem volt és nem hitte, hogy ilyen lehetséges legyen. Ahol egy 4-5 tagból álló parlamenti csoport, amelynek vezetője, úgy látszik, csak sakkjátékot üzött a többi politikai párttal és a kisebbségekkel, megbízást kapott, hogy a maga képére és hasonlatosságára új parlamentet teremtsen. Ez a kormány a szenátus- és képviselőválasztásoknál az alchimia és mágia, valamint az Einstein-féle relativitási elmélet minden fogásaival kimutatta azt, hogy négy annyi mint kettőszáznyolcvan. Ez a kettőszáznyolcvan, véletlenül, Isten kegyelméből bejutott képviselő a

csekélyszámu ellenzék

legelszántabb ellentállása mellett elfogadott egy olyan alkotmányt, amelynél én közvetlen közelből az előadónak csak a szája mozgását láttam és azt, hogy egyszerre csak 280 kéz emelkedik a levegőbe, mint egy automata. Ez a jelenet csak halvány hasonlata volt a magyar parlament zsebkendő mozmozanatainak, amelyre a parlament belső összetörése és később az ország összeomlása következett.

Beszélt ezután az új alkotmányról, amely lehetetlenné tesz minden komolyabb módosítást, vagy javaslat benyújtást és amelynek segítségével a közigazgatási törvényjavaslatnál megakasztották

az új területek

évszázados autonómiáját. Az iskolai autonómiát is sérelem érte. Bírálta hosszasan az új választójogi javaslata-

tot, az agrárreformot és végül kijelentette, hogy a válaszfeliratot nem fogadja el.

A beszédet a jobboldali képviselők közbeszólásokkal zavarták meg. Az ellenzék melegen tüntetett Sándor József mellett és beszédének néhány érdekes részénél tüntetően tapsolt. Amikor a magyar képviselő az egyházak autonómiájának megfosztásáról és a kisebbségeket elnyomó politikáról beszélt, Gradisteanu liberális képviselő, közbeszólt:

— Az egész Magyar Párt nevében beszél-e ön?

— Igen! — válaszolta erre Sándor József, aki a következő szavakkal fejezte be beszédét:

— Éljen az egyesült ellenzék!
A többség erre az ellenzékot gúnyosan aposztrofálta. A felirati vitát folytatják.

Egészséges betegek

után is felvette a kórházi költségeket
Arad, november 3.

Alexandrescu René, az aradi gyermekkorház gondnokának tömeges visszaélési bűnyűgyében az aradi törvényszék tegnap tartotta meg a tárgyalást. Kihallgatták Stoinescu egészségügyi főfelügyelőt, akit a miniszterium küldött Aradra, hogy vizsgálatot tartson. Stoinescu elmondta, hogy a gondnok rövid másfél éves működése alatt több mint két millió leít tulajdonított el a kórház kárára. Hust, kenyeret, fehérneműt és a keze ügyébe eső minden más holmit elszedett, azonfelül pedig hivatalos pénzeket is sikkasztott. Huszonhárom olyan beteg után, akik már régebben gyógyultan távoztak a kórházból, hónapokon keresztül felvette a táppénzeket. Vizsgálatának eredménye egész seregét a szabálytalanságoknak derítette föl, amelyek évekre nyulnak vissza.

Délután a perbeszédre került a sor és a bíróság este hirdette ki az ítéletet a tolvaj gondnok ügyében, akit három évi súlyos börtönre ítéltek és a vizsgálati fogsággal egy évet kitöltöttnek vett.

ANGLIA MEGVÉDI NÉMETORSZÁG HATÁRAIT ESETLEGES FRANCIA TÁMADÁS ELLEN. Berlinből jelentik: Stresemann beszédét mondott Drezdában és kijelentette, hogy Chamberlain előtte úgy nyilatkozott, hogy Anglia egész tengeri és szárazföldi haderejét Németország rendelkezésére bocsátja, ha a franciák átlépnék a német határokat. Stresemann eme kijelentése rendkívül nagy hatással volt a hallgatóságra és Stresemann ezzel meg akarta győzni az embereket arról, hogy a locarnói kötelezettségek kölcsönösségen alapulnak.

A szovjet új hadügyi népbiztosa. Moszkvából jelentik: Frunza, hadügyi népbiztos utódjává Unschlichtet akarják kinevezni.

Tőzsdei árfolyamok

Zürichben a lei 247, Párisban —

Az Orient-Radio (Rador) jelentései:

Zürichi zárlat november 2-án:

Berlin 123.56, Amsterdam 208.50, Newyork 518.82, London 2514.50, Páris 21.80, Milano 20.55, Prága 15.37, Budapest 72.70, Belgrád 9.20, Bukarest 24.75, Varsó 85.—, Bécs 73.—

Bukaresti zárlat november 2-án:

Devizák: Páris 8.85, London 1018, Newyork 208.50, Milano 8.33, Zürich 40.50, Berlin 50.—, Bécs 29.50, Prága 6.20. Valuták: Napoleon 785, m árka 49.—, eva 1.50, török font 118, angol font 1010, francia frank 9.20, svájci frank 39.50, lira 8.35, drachma 2.80, dinar 3.65, dollár 208.— lengyel marka 30, osztrák silling 29.—, magyar korona 28.50, cseh korona 6.10.

Temesvári magánforgalom november 3-án reggel:

(A Temesvári Bank és Kereskedelmi Részvénytársaság belvárosi fiókjának árfolyamai.)

Dollár 210.5, angol font 1020, francia frank 8.87, svájci frank 40.60, lira 8.34, szokol 6.24, dinár 3.73, magyar korona 3.39, osztrák silling 29.50.

Terménypiac

Buza 800, rozs 570, tengeri 365, árpa 565, zab 515 métermázsánként, ab feladóállomás.

A régi nóta

Magyarország és Ausztria nem egyeznek meg.

Bécs, november 2.

A magyar-osztrák gazdasági tárgyalások holt pontra jutottak. Ausztria ugyan néhány kérdésben hajlandó koncessziókat tenni és kedvezményes vámtételt nyújtani a magyar írszi számára, azonban ez a kedvezmény olyan minimális, hogy a magyar delegátusok visszautasították. A borvám ügyében sem történt közeledés, mivel Ausztria vonakodik a magyar bor számára ugyanazt a harminc aranykoronás kedvezményes vámtételt nyújtani, mint amilyenben az olasz bort részesíti.

Ennek következtében a magyar kormány nem hajlandó kedvezményes elbánásban részesíteni az osztrák gép-, bőr- és teksztíliaipar termékeit. Habár a tárgyalások egyelőre tovább folynak, nincsen sok remény a meg egyezésre és bécsi kereskedelmi körökben számolnak avval, hogy a tárgyalások e hét folyamán ismét megszakadnak. sz. p.

Leszurta apósát

mert az nem akart vele vagyoni ügyekről tárgyalni

Temesvár, november 5.

Véres családi dráma színhelye volt vasárnap délután az Ujarad mellett lévő Kisszentpéter község. Engelmán a n n György kisszentpéteri harmincöt éves földműves rendes szokásához híven vasárnap délután látogatónak ment apósához Rómer Jakab ötvenhat éves kisszentpéteri lakóhoz. Csendes borozgatás mellett elbeszélgettek, mignem egyszerre Engelmann meg tudakolta apósától, hogy a neki ígért ingatlant mikor iratja már nevére.

— Erről még ráérünk beszélgetni, volt az após válasza s más mederbe igyekezett terelni a beszédet. De Engelmann újabb meg újabb kérdésekkel zaklatta az öreget, úgyhogy az feldühödött és rendreutasította követelőzőjét. Szó-szót követelt, parázs verekedés keletkezett após és vő között, amelynek során Engelmann kést rántott és szíven szurta Rómer.

Rómer a helyszínen meghalt. Engelmann a tett elkövetése után azonnal jelentkezett a csendőrségen. A temesvári ügyészség elrendelte a holttest felboncolását.

Hatezer csomag

érkezik Temesvárra havonként külföldről

Temesvár, november 3.

Az impériumváltozás után a külfölddel való postaforgalmunk egyszerre megapadt, amennyiben a csomag- és a pénztalványforgalom teljesen szünetelt. A csomagforgalom másfél éve, hogy újból megkezdődött. Itt azonban sokkal nagyobb a külföldről hozzánk érkező csomagok száma, mint a Temesvárról elmenőké. Amíg a különböző külföldi országokból havonta átlag hatezer csomag érkezik Temesvárra, addig innen naponta átlag tíz, vagyis havonta hozzávetőlegesen háromszáz indul. Különben is elég vesződséges Temesvárról a külföldre csomagot küldeni. Nyitva kell elvinni a vámhivatalhoz, ott megvámoltatni, utána lezárni és csak a vámnyugta felmutatásával és a szállítólevélhez való melléklésével veszi azt föl a posta.

Nagy kára közgazdasági életünknek, hogy a külfölddel való postautalványforgalom még mindig nem jött létre. Mindössze Magyarországból érkeznek rendszeresen postautalványok két hét óta. Romániából azonban Magyaror-

szágra még nem lehet postautalványon pénzt küldeni. Hamarosan azonban ez meglesz s miként értesülünk, a temesvári postán a vezérigazgatóság erre vonatkozó utasítását a napokban vár-

ják. Most dolgozzák ki a többi külfölddel való postautalvány forgalmának tervét. Pénzes levelet még egyetlen országba sem lehet küldeni s onnan sem hoz ide a posta.

Politikamentes kulturfeladatok

teljesítésére hivatott a színészet

Temesvár, november 3.

A színházban, a Májusi muzsika előadásán, találkoztunk Marcus István színészeti felügyelővel, lelkesebben tálán senki sem tapsolta meg színészeink elismeréseméltó munkáját, mint éppen ő. Ez a legszebb dícséret, amit egy társulat kaphat. A szünetben alkalmunk volt a felügyelővel aktuális kérdésekről beszélgetni.

— Milyen elintézetést nyert Fekete Mihály és Arad városa között felmerült nézeteltérés? — kérdeztük első sorban.

— Lepadatu szépművészeti miniszter

a kényes ügyet

mindkét fél teljes megelégedésére intézte el — válaszolta a felügyelő. — Fekete Mihály január elején kezdi meg aradi szezonját és hinni akarom, hogy ezuttal a közönség és szinigazgató egymásra talál. Kijelentem, hogy Fekete Mihálynak a vidéki kereteket meghaladó szintársulata van és jó előadásokat ad a közönségnek. Igen természetesen, hogy Aradon, ahol nagyobb a színpad és a színház befogadóképessége sokszorosa a temesváriak, ki fogja egészíteni néhány új erővel a szintársulatát. Meglepetéssel szereztem tudomást az aradi sajtó egyöntetű harci riadójáról, amely most egyszerre színházat követel. Volt színházuk, miért nem támogatták és becsülték meg!? Fekete december harmincegyig Temesvárott játszik,

azután mutassa meg Arad, mit tesz a színházi kultúra érdekében! Tény, hogy a miniszter engedélyt adott Róna Dezsőnek staggioneszerű előadásokra, de ezt is a szerződésnélküli színészek érdekében tette és nincs Aradhoz kötve. Politikától mentes

kulturfeladatok teljesítésére

hivatott a színészet, ha valahol szükség van az egységre és összmunkára, minden bizonnyal a színészet az.

— Láttuk főfelügyelő urat a Zenebarátok szombat esti hangversenyén, mi a nézete a filharmónikusokról?

— Öszintén ki kell jelentenem — felel Marcus felügyelő, — hogy meglepett a filharmónikusok pompás teljesítménye. Öszjáték tekintetében semmi kívánnivalót nem hagytak hátra, de a legnagyobb elragadtatásomat fejezem ki a fuvósok nagyszerű munkája felett. Nagyon tetszett Mende Rózi, ez a fiatal és üde énekesnő. Hanganyagát jól aknázza ki és megérdemelt sikert aratott.

— Temesvári tartózkodásam a megüresedett zenekonzervatóriumi

igazgatói állással

van összefüggőben. Costin zeneigazgató Marosvásárhelyre megy. Szeretném ha egy jó muzsikus és erősebb ember kerülne az igazgatói székbe, mert az a nézetem, hogy erről a helyről kell ennek a nagy zenei műveltségű bírő Temesvárnak zeneéletét irányítani.

A temesvári munkásbiztosító

kerületi igazgatóságából felügyelőség lesz

Temesvár, november 3.

A munkaügyi miniszter legújabbán kelt rendeletével feloszlatta a munkásbiztosító pénztárak kerületi igazgatóságait. Ilyen a Bánságban és Erdélyben négy volt: a temesvári, kolozsvári, dévai és nagyszabeni igazgatóság. A miniszter az elmúlt héten értekezletre hívta össze a kerületi igazgatóságok vezetőit, valamint a központi igazgatóságot és ekkor ment határozatba a kerületi igazgatóságok megszüntetése. Ezek nem lesznek többé adminisztratív közegek, hanem a kerületi betegsegélyző pénztárak

a jövőben közvetlenül

fognak a központtal érintkezni, közvetlenül kapják meg utasításait és ugyanígy eszközlik elszámolásait is.

Felelegessé tette a kerületi igazgatóságok működését a munkásbiztosító pénztáraknak megadott autonómia,

mert a segélyezési és kártalanítási kérdésekben többé nem a kerületi igazgatóságok, hanem a pénztárak mellé kinevezett, a munkaadók és munkások részéről kiküldött igazgatósági tagok fognak határozni. A kerületi igazgatóságok helyett

felügyelőségeket létesít

a miniszter, amelyek csupán ellenőrzési jogkörrel fognak a pénztárak felett gyakorolni anélkül, hogy az eddigi intézkedési hatáskör is megmaradna. A kerületi igazgatóságok személyzetét a kerületi betegsegélyző pénztárakba fogják besorozni, mert a felügyelőségeknek külön személyzetük nem lesz. Az új rend, illetve a kerületi felügyelőségek felállítása, január hó elsejével lép életbe. A kerületi pénztárak máris megkapták az utasítást arra nézve, hogy a kerületi igazgatóságok személyzetét a jövő évi költségvetésükbe vegyék fel.

Harminc millió lei

a temesvári villanytelep fejlesztésére

Temesvár, november 3.

A városi vállalatok felügyelőbizottsága a napokban foglalkozott a temesvári villanytelep közeli programjával és ekkor teljes egészében bontakozott ki az a nagyarányú terv, amely ezt a fontos közüzemet a modern fejlődés útján hivatva lesz nagy lépésekkel előbbre vinni. A múltban is sokat tett már a kiváló szakvezetés a vállalat teljesítőképességének fokozása érdekében és ez a törekvés a közeli jövőben még hatványozottabban fogja gyakorlati eredményeit meghozni.

Aki a Coronini-tér templommögötti részén jár, látja, hogy a villanytelep új gépházát már befejezték, nagyszabású építkezés folyik, amely az

új gőzturbina

céljait fogja szolgálni. Az áramelosztó készülék is felszerelés alatt áll. Az idén az összes meglévő gépeket szétszedték, kijavították és rendbehozták, hogy az áramszolgáltatás körül baj ne essék. Megrendelt a város egy francia gyártmányú új gőzturbinát és tekintélyes befektetést eszközölt a hi-

deg vizet szolgáltató esaternának újjal való kicserélésére. A jelenlegi vízesatorna ugyanis nem volt már elegendő a szükségletek kielégítésére, de a közelben levő házaknak károkat is okozott, mert a vízbőség esetében elárasztotta a pincéket. Most egy modern vízesatornát fektetnek le a telephez, amely esatorna képes lesz más gyáraknak is vizet szolgáltatni és ezzel jelentékeny gazdasági előnyöket biztosítani. Az említett összes beruházások, kivételések és új felszerelések körülbelül

harminc millió

leit fognak igénybe venni. Ez a hatalmas összeg beinvesztalódik a telepbe, de ennek ellenére a villamosáram a közeli jövőben drágulni nem fog. Miklósi Kornél dr. igazgató olyan körültekintéssel és szigorú számítással vezeti keresztül programját, hogy az áram egységárának felemelésére nem kerül a sor.

Az üzemfejlesztési programba tartozik a felsoroltakon kívül új kábelvezetékek beszerzése és elhelyezése, egy további dinamógép üzembe helyezése és egy modern villanyóra-javító és ellenőrző műhely berendezése.

„Megöltem a felebarátomat

mert különben ő ölt volna meg”

Nagyvárad, november 3.

Fegyveres csendőrök kísérték be tegnap Brainas Mihály kövesdi gazdálkodót, aki elien az a vád, hogy kocsmái mulatozás után Damian Florea nevű földijét az utcán agyonlőtte. A harmincnégy éves, jó módú gyilkos parasztagazda az ügyészségen a következőket adta elő:

— Megöltem felebarátomat, mert kellett. Nem tehetem másként. Együtt ittunk a kocsmában és Damian minden ok nélkül belém kötött. Izgága természetű embernek ismertem s ezért kérleltem: „Florea, maradj nyugton!” Amikor ennek dacára tovább kötözködött velem, kimentem a kocsmából. Utánam jött és az utcán is folytatta a civakodást. Erre lelőttem, mert különben ő lőtt volna agyon engem.

A meglett ember sirva mondotta el mindezt az ügyészségen, ahol előzetes letartóztatásba helyezték.

A szőke világsoda

felépíti Európa legszebb kastélyát.

Bécs, november 2.

Mialatt Jeritza Mária, a „szőke világsoda“ újra Amerika felé hajózik, addig két órányira Bécsből, a St. Corona záradokhely közelében, elkészült új kastélya. A világhírű énekesnő tiszkulánuma hetven hold kiterjedésű erdő közepén épült, középkori stílusban, míg berendezése tiszta renaissance.

A földszinti hatalmas előcsarnokból márványlépcső vezet az emeletre, ahol két nagy lakószoba és az ebédlő van. A mély földszinten a konyha és a személyzet szobái nyernek elhelyezést. A második emeleten van az énekesnő alkovokkal bővített hálószobája, budoárja és öltöző szobája. Ugyanezen az emeleten van elhelyezve férjének, Popper bárónak hálószobája, könyvtára és fürdőszobája. Végül a harmadik emeleten vannak a vendégszobák, mindegyik külön fürdőszobával.

A berendezés olyan káprázatos, hogy rövid cikk keretében lehetetlen leírni. Jeritza Mária jövőre már ide fog visszavonulni, ha az újonnan szerzett dollárokkal a szezon végén visszatér Amerikából.

Antik vitrin

berakott szekretár, íróasztalok, asztalkák, Biedermayer, Empir garnitúrák olcsón részletre is Sternbergnél.

Nikolits & Schutz

férfiruha különlegességek és szabókéllékek szaküzlete
TIMISOARA-CETATE :: AGRÁR-PALOTA :: TELEFON: 18-42

Megérkeztek az őszi és téli divatujdonságok! Eredeti angol ruha- és kabátszövetek, Rafiné, Diagonál, és Velour különlegességek. Raglan kelmék, divat- és sportszövetek a legfinomabb minőségben! Frakk-, Smoking- és Jaquette-szövetek a legkitűnőbb angol anyagokból!

A legolcsóbb napi árak! Tekintse meg kirakatainkat és rakatainkat, a vásárlás nem kötelező.

Hírek

A vágóhidon

Temesvár, november 3.

Temesvár gyomra nagy és feltehetően. És leginkább a hústáplálék után sóvárog. Pedig, ha azok az emberek, akik délben jókorákat szelnek a disznókarajból, a bécsi szeletből, vagy a marhapecsenyéből, csak egyszer látnak, hogy milyen keserves a levágásra kerülő állatok végőrája, kevesebb falánksággal fogyasztanák el húsételüket. Ha Bicsérdy mesternek egyszer eszébe jutna, hogy a vágóhidra vezesse ki a hűvő embereket: menten nagyon megszorodnék a bicsérdisták száma.

A vágóhid előtt ott a nagy állatvásár s a megvelt ökröket, teheneket, disznókat, juhokat falkaszámra terelik be a vágóhid kapuján. Megtorpannak a bejáratnál. Megérik a vér szagát. Megérik a halált. A szemükben egyszerre ott gyul föl a vergődő, a gyötrelmes félelem.

Péntek van. Különösen nagy a forgalom. Egyik állat a másik után kényeszerül be a vágóhid kapuján. Az udvaron aztán jobbra terelik a disznókat, a többi állatokat balra. A disznóvágón rézsut emelkedő feljáraton unszólják a halálraítelt állatokat kettesével-hármasával az épületbe. Bent aztán már magasra tartott késsel várják őket hóhérjaik. Percek múlva a sertéseket vaspántokon már becsusztatják a forró vízzel telt hatalmas tartályba. Onnan asztalokra kerülnek, ahol felgyürt úju emberek egyszerre harminc-negyen disznót koppasztanak fűgén, szaporán. Óriási csarnokban végeznek a szarvasmarhával. Ökrök, tehének némán mennek végzetük elé. Legfeljebb egy-egy zsenge borjú bóg még egyet, amikor befelé tuskolják. Éppen egy ökröt állítanak egy felvonó csiga

— MEGNYILT A MÜEGYETEM.

A temesvári műegyetemen most tartották meg a szokásos tanévnyitó ünnepélyt. Jelen voltak Darvartai tábornok, Oprea prefektus, Georgevici Lucian dr. főpolgármester és számos előkelőség. Tiucera Patrik főesperes istentisztelete után Valcovici Viktor dr. rektor nagyszabású beszédet mondott, amelyben a műegyetem eddigi működését és jövőbeli feladatát vázolta.

— **CSEKÉLY FIZETÉS MIATT LEMONDOTT BETEGPÉNZTÁRI FŐORVOS.** Lugosról jelentik: Murariu Aurél dr., a lugosi kerületi betegpénztár főorvosa lemondott állásáról. Lemondását azzal indokolja, hogy mint betegpénztári főorvosnak havi jövedelme mindössze ötezer lei, ebből pedig társadalmi állásához mérten nem tud megélni. Mellékjövédelmre magánpraxis utján nem tehet szert, mert minden idejét túlságosan igénybe veszi a sok irodai munka. Murariu dr. kiváló képzettségű s igen emberszerető orvos és azért távozását általánosan sajnálják.

— **Mire jó a statisztika.** Londonból jelentik: Az angol légügyi védelmi osztály statisztikát adott ki arról, hogy a német repülő a háborúban angol területen mekkora pusztítást vittek végbe. E szerint 54 Zeppelin és 52 német repülő 9000 bombát dobott Angliára, ennek 1413 halott és 3408 sebesült áldozata volt. London megtámadása alkalmával 162-en meghaltak és 432-en megsebesültek.

* **Zeppelinek Temesvárt** voltak már, de ez nem volt olyan szenzáció, mint a Józsefvárosi Uri-utcai „Coroana” illatszer-tár megnyitása.

— **Lefejeznek egy lányt Párisban.** Párisból jelentik: Egész Franciaországban élénk feltűnést kelt a caeni esküdtszék ítélete. Évek óta most először történt meg, hogy a bíróság egy fiatal leányt ítél halálra. Germaine Lefevrenak hívják s csak tizennyolcéves. Az a bűne, hogy lelőtt egy katonát, akivel viszonya volt. Az esküdtszék nemcsak halálra ítélte, de kegyelemre sem ajánlotta. A leányt le fogják fejezni.

* **Piritott szalonna felséges étel,** kivált ha a szalonnát Fa Mihály hentesmester Telekház-téri, vagy a Mária melletti üzleteinek valamelyikében vásároljuk.

alá. A szarvainál fogva odakötik. Aztán vastag kötelekkel összekötözik lábait is. A szegény állat csak néz, értelmellenül néz, hogy mit csinálnak vele. Hirtelen megereszti a csigát, egy mézárosság felpattan az ökör hátára, másik lábait huzza s leteperik a földre. Aztán jön egy szakállas, tömzsi férfi, hosszú késsel hirtelen elnyisszantja az állat nyakát.

— **Kóser hus,** — mondja a vezetőm. — **szidók számára vágja így le a marhát a sakter.**

A rendes szarvasmarha vágása az, hogy az állatot négy-öt legény közrefogja, aztán egyikük magasra emelt fejszével nagy lendülettel lecsap a homlokra a szarvak közé. A megölt állatokról lehúzzák a bőrt, kiviszik az udvarra és menten eladják különként negyvenöt leiert.

A vágóhídi telep közepén van a tágas hűtőhelyiség. Minden levágott állat husa odakerül egy-két napra. Előbb le kell hűlnie s csak aztán kerülhet mézárországba, hentesboltba.

Hogy mennyi állatot vágunk le egy-egy forgalmas napon? Sokat. Volt októberben nap, amikor háromszáznál is több disznót, kétszáznegyven juhot, száztizennyhárom szarvasmarhát és harminc borjút vágunk le. A mai nap is kiadósnak ígérkezik. Még csak tíz óra és máris kétszázharminchétf disznókat, tizenegy borjúnak, hetvenkilenc juhnak és hatvanegy szarvasmarhának vége.

Mikor elhagyom a vágóhidat, a kapuban kötélnek két ártatlan szemű, kiesi, szopós borjut vezetnek. Olyan kedvesek, olyan szendék. És meg kell halniok, hogy holnap pár temesvári ember bécsi szeletet ehessen.

— A LAKASHIVATAL FŐNÖKÉNEK PERE.

Kolozsvárról jelentik: Márton Andor gyulafehérvári lakos tavaly az egyik kolozsvári újságban cikket írt, amelyben megtámadta Mariae kolozsvári lakáshivatali főnököt. Azt írta róla, hogy négy szobás lakását csak úgy tudja megtartani, hogy a kutyáját is személynek jelentette be. Mariae a cikk miatt Márton Andor ellen pert indított, akit a törvényszék két havi fogházra és kétezer lei pénzbírságra ítél. Felebbezés folytán az ügyel tegnap foglalkozott a tábla, amely Márton Andort ezer lei pénzbírságra ítélte.

* **A Pátria-kabaréban** ma az új tagok által nyújtott műsor bizonyára szintén tért házat vonz. Az új tánc- és énekszámok, kitűnő bohózat és utána vidám hangulatu bar-tabarin elsőrendű vonzóerővel hatnak.

— **A telefonon leadott táviratok szövege.** Ézideig csak román nyelven megszövegezett táviratokat továbbíthatnak telefonon azok a postahivatalok, amelyek távirókészülék felet nem rendelkeztek. A posta vezérigazgatósága most körrendeletben utasította az összes ilyen postahivatalokat, hogy a jövőben az országban használatos nyelveken továbbíthatók táviratok, természetesen, ha a hivatalnok bírja a nyelvet.

— **A villamostelep tisztelt fogyasztóinak figyelmébe:** Minthogy a városi villanytelep az elektromotorok táplálására szolgáló áram rendszerét fokozatosan megváltoztatja nevezetesen 3×320 Volt 42 periódusu később 3×380 Volt 50 periódusu forgóáramra tér át, felkéri az igen tisztelt fogyasztóit, miszerint elektromotorokat csak a villamostelep igazgatóságával történt előzetes megállapodás után vásároljanak, mert ellenesetben kiteszik magukat annak az eshetőségnek, hogy a motorok a hálózathoz nem lesznek kapcsolhatók. Tisztelettel: Uzina Electrica Comunală, Timișoara.

— **Az olaszokat rendőrök őrzik Newyorkban.** Newyorból jelentik: Ma érkezett meg az olaszországi bizottság a tartozások rendezése ügyében. A bizottságot rendőrség őrzi, mert attól tartanak, hogy fascista-ellenes tüntetés készül ellene.

— **JÓNAPOT KIVÁNOK,** kedves olvasóm, aki bizonyára nem egyszer elgondoltad, amikor az utcai forgalom nagyságát szemlélted, hogy nem valami jó dolog lehet, ha az embert egy rohanó autó elkapja és maga alá gyűri. Bizony igen, senki nem lekesedik érte, hogy autó elgázolja. Eltekintve attól, hogy az ilyenmi fáj, sőt halálos is lehet, az ember ruhája eitépődik, bepiszkolódik a mocskos flaszerkővön. Sajnálak, kedves olvasó, hogy most mégis ki vagy ennek a veszedelemnek téve. Ha nem hiszed, erdji a színház elé és várakozzál az új villamos megállóhelyen a villamosra. A megállóhely éppen azon az utcaközépen van, ahol szinte szakadatlanul követik egymást a száguldó autók. Mikor aztán villamost vársz, ide-oda kell ugrádoznod, hogy valamely gépkocsi el ne kapjon. Ha pedig éppen a forgalom miatt lehetetlen azon a helyen a kocsi-ut fölé emelkedő járdaszíveget csinálni, akkor jobb lesz azt a megállóhelyet onnan elhelyezni. Nem éppen azért, mert az autók embert találnak elűzni. Ember van elég. De mi lesz, ha valamely bolond autónak eszébe jut, hogy éppen az ott vesztegő villamos kocsit gázolja el. Ez nagy baj lenne, mert villamos kocsit amugyis kevés van,

ELLENZÉKI POLITIKUSOK A KIRÁLYNÁL. Bukarestből jelentik: Ferdinand király őfelsége vasárnap kihallgatáson fogadta dr. Luput. Az audiencia lefolyásáról részletek nem kerültek a nyilvánosságra. Parasztpárti körökben megvannak elégedve a kihallgatás eredményével, mert kétségtelen bizonyítékát látják annak, hogy az uralkodó teljesen tisztában van a politikai élet legújabb eseményeivel. A király tegnap Jorgát és Madgearut fogadta, pénteken pedig Maniu és Michalache jelennek meg az uralkodó előtt.

— **AZ AUTÓKRA VONATKOZÓ RENDELETET BE KELL TARTANI.** Temesvárott egyre nagyobb lesz az autóforgalom, azonban ugyanígy növekszik az autóközlekedés szabályozása ügyében kiadott rendelet elleni kihágások száma is. Alig van nap, hogy a rendőrbíróság ezen a címen valakit ne büntetne meg. Ma ismét két ilyen ítélet hangzott el. Schildjung György soffort, aki a megengedettnél nagyobb sebességgel hajtotta kocsiját ötezer és Kende Gergely téglagyárost, mert autómobilját forgalmi engedély nélkül használta és soffortját nem jelentette be, tizezer lei pénzbüntetésre ítélték.

— **Életunt asszony.** Reck Péterné, erzsébetvárosi harminchárom éves asszony, tegnap este Koronautca 17. szám alatt levő lakásán nagyobb mennyiségű lúgkoldatot ivott. A mentők részéstitették az első segélyben. Lakásán ápolják.

— **ÉGŐ HAJÓ A DUNÁN.** Pozsonyból jelentik: A Bajor Lloyd hajóstársaságnak Hans Sachs nevű teherhajója a pozsonyi kikötőben kigyulladt és teljesen tönkrement. A hajón nagymennyiségű liszt volt, amely a lángok martalékává lett. A személyzet idejekorán elhagyta az égő teherhajót. Cagásek Rudolf és Szmoiek József munkások azonban a hajó belsejében voltak, ahonnan a tűzoltóknak nagy fáradsággal sikerült őket kimenteni. Mindketten súlyos égési sebeket szenvedtek.

* **Lloyd Tavernában** az új novemberi műsor, amely az eddigi összes műsorok közül a legkiemelkedőbb elsőrendű attrakciókkal kezdődött meg ejszején. Fellépnak Ötvös Manci angol táncosnő, aki a párisi Metropolitan volt tagja, Gazdag Ilus, angol éneklő és táncművész, a wienli Alhambra volt tagja, Gál Ili diszeuse, a wienli Nachlicht-kabaré volt tagja, Merkel Hansi excentrikus tánc- és spitz-táncosnő, a berlini Papagály-kabaré tagja, Váradi Emil német szalón-komikus, a bécsiek közkedvelt komikusa, minden este új számokkal. Andrei és Francic (Fred Sidur) a taverna megnyitójának műsorán szerepelt mint stepp és akrobata és excentrikus táncos, most öccsével szerepel.

Ön téved,

ha azt hiszi, hogy a DIANA SÓSBORSZESZT nem hamisítják. Mint minden jó cikket, a DIANÁT is utánozzák, de az utánozások értéktelenek. Csak az eredeti DIANA erősit, frissit, gyógyit.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Plaja Sf. Gheorghe (Szentgyörgy-tér) 4.

Telefonszámunk:

Szerkesztőség: 2-52.
Kiadóhivatal: 2-52.
Nyomda: 10.
Felelős szerkesztő lakása: 2-42.

Előfizetési árak:

Egy hónapra 60 lei, három hónapra 160 lei, félévre 300 lei, egy évre 600 lei. Egyes szám ára 2 lei, az önkormányzatban 3 lei, Magyarországon 2000 kor., Jugoszláviában 1 dinár, Csehszlovákiában fél ck., Ausztriában 20 garas.

Felelős szerkesztő:

Vuchetich Endre dr.

Huszonöt esztendő

Mégis csak szép idő egy üzlet életében. Szép bizony, ha valamely kereskedés megéri ezt a negyedszázados jubileumot, pláne, ha elgondoljuk, hogy az utóbbi öt-hat-hét évben Temesvárott mennyi új üzlet keletkezett. Igaza volt annak a temesvári pénzembernek, aki azt mondotta nemrég: a régi, szolid üzletek mind át-gázolják a válságot, ellenben az új gründolások között nem valamennyi az életképes, dacára a sok hűhónak, amellyel viszik.

Önkéntelenül jutott ez eszembe, amikor ma reggel elmentem a Mercy-utca és Takarékpénztár-utca sarkáról a Szentgyörgy-térre néző Färber-féle csemegekereskedés előtt. Csendben, hangtalanul, láma nélkül, most innepelle meg ez az üzlet fennállásának huszonötödik évfordulóját. Kisdiákkoromban még a Vörös Rák címerű bolt állott ennek helyén. Rossz ómen lehetett a rák, mert az üzlet is hátrafelé ment s megszűnt. 1900-ban jött aztán egy fiatal, ambiciózus, szorgalmas kereskedő Färber Miksa, felkereste a háztulajdonost, Pavlovics táblalabrot és kijelentette, hogy az egy esztendő óta üresen álló helyiséget szeretné kivenni fűszer- és csemegeüzlet részére. Az öreg Pavlovics megsóvált a fejét és azt mondta: Hm, hm, egy fűszeresbolt már tönkrement azon a helyen!

De a fiatal Färber Miksa nem ijedt meg a helyiség multjától, hanem magában bizva, kivette azt és éppen most van huszonöt esztendeje, hogy üzletét megnyitotta. És lám, az üzlet ma is megvan, fennállása óta pedig jó hírnevet és sok-sok vevőt szerzett magának. A Färber-csemegeüzlet ma szolid, megbízható, előzékeny kereskedelmi üzletvezetés fogalma. Körülötte új üzletek alakultak és pusztultak, de a Färber-üzlet kiheverte a háborús és háboru utáni gazdasági depressziót és ma is azon a tisztas uton halad, mint megindulásakor.

Nem is kétséges, hogy a negyedszázados jubileumot még több jubileum is fogja követni.

— **CSARSZKY JÓZSEF AZ ÚJ KASSAI PÜSPÖK.** Kassáról jelentik: A Fischer-Colbrie kassai püspök elhalálozásával megüresedett kassai püspökségre a pápa Csarszky József rozsnyói püspököt nevezte ki. Csarszky József rövidesen elfoglalja új állását.

— **HÁZTULAJDONOSOK VALASZTÓI GYÜLESE.** Kolozsvárról jelentik: Kolozsvár községi választóinak nagy többsége háztulajdonosokból áll, akik most gyűlést tartottak, amelyen követték, hogy a város vezetőségében számarányuknak megfelelően szerepet kaphassanak.

Kérj mindenütt a legkiválóbb

borítva pengét. Vezérkép-viselet és nagy lerakat: Henry Margulius, Bucuresti, Str. Smardan 4.

— A prágai konferencia nem biztat eredménnyel. Bukarestből jelentik: Az utódállamok prágai konferenciáján résztvevő román delegáció tegnap elutazott. A tanácskozás fő tárgya a volt osztrák-magyar monarchia háború előtti adósságainak felosztása lesz. A romániai delegátusok azt az álláspontot fogják képviselni, hogy az országnak járó jóvátétel kézhezvétele előtt Románia újabb terheket nem vállalhat magára. Ezért a konferencia sikere nem látszik biztosítottnak.

• **Bolgár kertészek** legszebb káposztját, uborkáját és tormáját szerezheti be óriási mennyiségben. F. a Mihály hentesmester házára kívül Telekház-téri és Mária melletti üzleteiben ezeket is árúsítja.

— A **FILMKOMIKUS TRAGÉDIAJA**. Párisból jelentik: Max Linder, a kiváló francia mozikomikus, akinek mókáin az egész világon mulatnak, tulfeszített munkája következtében ideges lett és elvesztette lelki egyensúlyát. Feleségének mérget adott be, aztán felvágta karján az ereit. Mindketten meghaltak. A nagyszerű művész már két év előtt kísérelt meg egyszer öngyilkosságot.

— **Álarcos banditák rablótámadása.** Csernovicból jelentik: Tegnap reggel a Csernovic—strojonici országon három álarcos bandita megtámadott három a strojonici vásárra igyekező kereskedőt. A kereskedők és a banditák között véres küzdelemre került a sor, amelynek során sikerült a rablókat megütni. A gazemberek a közeli erdőben kerestek buvóhelyet. A csendőrség erélyes nyomozást vezetett be kézrekerítésükre. Az elrabolt holmik értéke meghaladja az ötvézezer leit.

Színház

A SZÍNHÁZI IRODA HIREI. Pénteken a színháznak újabb szenzációs operettpremierje lesz. Bemutásra

Ioan Minnich
autófelszerelési szaküzletben található minden dimenziója köpeny és tömlő
♦
Belváros, Dom-tér és Hunyadi-utca sarok
128

kerül Hans Zeilert és W. Prager szellemes operettje, melyet Heltai Jenő fordított magyarra. Az operett zenéje Jean Gilbert műve. Az operett a magyarban a Kis huncut címet kapta. A címszerepet F. Sugar Teri játssza, akinek ismét alkalma lesz nagy alkáltsággal meglepni a közönséget. A darabban Szücs Lacival együtt bemutatja a legújabb párisi Tango la Ceur táncot. Ugyancsak érdekes lesz F. Sugar Terinek Lili belépője című betétdala, melynek szövegét és zenéjét a színház kitűnő karmestere, Csányi Mátyás írta. A pénteki bemutató után a kis huncut szombaton, vasárnap, hétfőn és kedden is színpadra kerül. — E hét csütörtökén a premiért megelőzően még egyszer előadják a Feleségem babája című operettet.

Circus
Csak néhány napig!
A Dom-tér mögött. A legelső attrakciók. A legjobb artisták. Előadás este 8 órakor Szombaton és ünnepnap d. u. 4 órakor is, teljes esti műsorral
267

„Chapeau Parisien”
női kalapszalomban, Belváros, Lloyd-sor, „Palace”-palota, Akapu. Nagy választék legújabb színes és fekete bársony kalapokban. Rendelések és alkítások jutányosan, pontosan, legszebb kivitelben készülnek
252

Eredeti **Pfaff varrógépek**
Szép kivitelük, csendes járásuk s tartósságuk miatt felülmulhatatlanok. Képviselet: Stamm E. ut. Resch Ferenc műszerész, Belváros, Merczy-utca 4. 236

P. Corcea Fii
a kereskedelmi és iparkamara palotájában
Telefon 15-51, 23-48, 23-50

November 1
megnyílt a karánsebesi vasuti vendéglő, ujonnan átalakítva. Hideg és meleg ételek! Figyelmes kiszolgálás!
Reggeli! Ebéd! Uzsonna! Vacsora!
Szives pártfogást kér: **Havas Mihály** vasuti vendéglős
216

Az őszi és téli szezon kezdetével felhívom a hölgyközönség figyelmét, hogy
női divatszalonom
a Gyárvaros, Nagykereszt-utca 1/a sz. a. átvész mindennemű rendelést készítek, kabátok, utcai ruhák, estélyi ruhák, gyermekruhák és fiuruhák készítésére. Tisztelettel **PATAKY FERENC** női szabó. 265

Kifutó fiu
azonnali belépésre kerestetik. Cim a kiadóhivatalban.
268

Mindennemű **tüzelőanyag** nagyban és kicsinyben **Schaar és Hámorj cégnél** Telefon 9—64.

Viszonzásul azért a szives érdeklődésért, amelyet a mélyen tisztelt közönség pályázatomban iránt tanusit, van szememmel bejelentem, hogy a pályadíjak számát **3 pár selyemharisnyáról 6 pár selyemharisnyára** emelem föl, úgyhogy a helyes megfejtők közül hatot sorosunk ki, akiknek mindegyike egy pár selyemharisnyát nyer. A nyertesek nevét a jeltett időben közhírré fogom tenni. Tisztelettel **Kutterer Kálmán** női divatruház, Józsefváros, a Mária-szobor közelében. 95

Soha nem létezett hasonló alkalom!
Házhelyek
1—2 évi részletre. Építéshez ingyen téglaprést. A téglahelyszínen előállítható minden költség nélkül.
Bővebbet a helyszínen, a gyárvarosi strandtól 3 percnnyire, a bódéirodában. 199

la Porosz szén kén- és salakmentes, házhoz szállít
„Csasznek” Dohánygyári kapuval szemben
Telefon 41.

Kályhák
Tedeschi János Fiai-nál
Temesvár II., Fő-u. 17.

Continental írógépek legújabb bronz modellje most jelent meg!
kötelezettség nélkül az egész ország területén. Vezérképviselő: **Sebestyén Béla,** Timişoara, Szt. Gheorghe (Szt. György-tér). Tel. 9—48

Apró hirdetések

Egy szó ára 2 lei. Vastag betűvel 5 lei. Legkisebb apróhirdetés ára 25 lei. Álláskeresőknek 25 százalék engedmény. Díj előre fizetendő.

Magános ur butorozott szobát keres Belvárosban teljes ellátással vagy ellátás nélkül. Ertesztést kér vagy címe megkapható a Déli Hirlap szerkesztőségében.

Circa 6) négyzetméter nagyságu helyiséget, esetleg ugyanoly nagyságu két szobát kisebb iparüzemnek bérelni keres: „Trió” celluloidgyár, Józsefváros, Begabalsor 26 a., I. em. 266

„FARMODONT” FOGKRÉM

Ha szép akar lenni, használjon Kulka-féle Liliomtej-krémet, liliomszappant, liliompudert, 3 szinben. Kapható kizárólag Kulka a Emil városi gyógyszerárában, a Fekete Sához, Belváros, Szentgyörgy-tér.

DURA BATERIE

Zsák, ponyva zsinég
SINGER HENRIK, Gyárvaros, Fő-utca. Telefon 13-25.

LICHTWTZ
LIQUEURS

„Juvelie”
villanyerőre berendezett saját ékszműhelyében a legnagyobb szakértelemmel készít iparművészeti munkákat, ugyanott mindenféle átalakítást, ujmunkát és javítást vállal saját készítményű áruk szép kivitelben. Vasutpon-tosságu zseb-, ébresztő- és karórák 3 évi jótállással. Ma elismerten a legjobbak és legolcsóbbak. A legmagasabb napi áron vesz briliánsot, aranyat és ezüstöt
Juvelie ékszerüzlet, Temesvár, Mercy-utca 3, a kapu alatt
45

a legjobb arcápoló szer.
Kapható Dr. **KOVÁCS ALADÁR** gyógyszerárában
Timişoara-Fabrica, Fő-utca 33—35

Mignon gyermekruhászalón Temesvár-Belváros, Hitelbank-palota
Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj Napoca
Felelős kiadó: VARNAY ELEMÉR dr.